

### [Handelsministeren.]

i Rente her i Landet, hvad enten Taleren er om den Rente, Landbruget skal betale, eller Taleren er om den Rente, andre Laantagere skal betale i Pengeinstitutterne. Der er ogsaa Samfundsinteresser at varetage, naar de, der har investeret Kapital i saadanne halvoffentlige eller offentlige Institutioner, skal have et Udbytte, en Rente af den Kapital, de har investeret. Jeg beklager, at det ærede Medlem ikke har haft Øje herfor, men kun har fæstet sin Opmærksomhed ved den Interesse, som Kapitalejerne har.

**Landbrugsministeren (Bording):** Jeg beklager dybt den Stilling, Venstre og Det konservative Folkeparti har indtaget til Afsnit II i det foreliggende Lovforslag, saaledes som det har givet sig Udtryk i de to ærede Ordføreres Taler her ved første Behandling. Naar man vil se paa de enkelte Bestemmelser, der findes i Lovforslaget, og vil betragte Forslaget fra et Landbrugsstandpunkt, maa man erkende, at intet af Afsnittene betyder tilnærmelsesvis saa meget som netop Afsnit II. Dette Afsnit omhandler to Ting, for det første Rentetilskud til Landmænd efter bestemte Regler og i bestemte Tilfælde og for det andet Oprettelsen af en Renteudligningsfond, en Slags Krisekasse, til Imødegaelse af kommende Krisevanskeligheder.

Der er ingen Tvivl om, at Forslaget om Rentetilskud indeholder de Bestemmelser i Lovforslaget, der i Øjeblikket er af langt den største økonomiske Værdi for Landmændene. Der er heller ingen Tvivl om, at Forslaget om Rentetilskud, som det her er formet, nemlig saaledes at Tilskuddet uddeles efter bestemte Regler i Forhold til den Gæld, de enkelte Landmænd har paa deres Ejendomme, og saaledes at Udbetalingen finder Sted, naar Konjunkturerne er daarlige, medens Tilbagebetalingen til Renteudligningsfonden af det Beløb, man har faaet i de daarlige Tider, foregaar, naar Konjunkturerne bedrer sig, er af overordentlig stor Betydning netop for de Landmænd, som er vanskeligst stillet for Tiden. Og som Følge af Bestemmelsen om Tilbagebetaling kan det ikke fra nogen Side hævdes, at Forslaget om Tilskud har den fjerneste ydmygende Karakter. Dertil kommer, at hvad Staten her yder som Tilskud til Landbrugerne, skal disse eventuelt senere tilbagebetale, dersom Konjunkturerne bedrer sig. Hvad Renteudligningsfondens Oprettelse angaar, kan det jo ikke nytte, at man skyder Spørgsmaalet fra sig og siger, at det maa overvejes nærmere, og man maa have en

dybtgaaende Undersøgelse, før man tager Stilling dertil. Hvis de Herrer fra de to Partiers Side havde haft den fjerneste Interesse for denne Sags Løsning, vilde der have været Tid nok i de Maanedre, der er gaaet, til at overveje Sagen, saaledes at man allerede nu kunde have staaet paa et mere positivt Standpunkt, end man indtager.

Under den Krise, der nu har bestaaet paa 5te Aar, har Erfaringen jo vist, at Stillingen er saa vanskelig for Landbruget under den uhyre Gældsstiftelse, som har fundet Sted under Højkonjunkturerne, at Landbruget ikke selv er i Stand til at klare Vanskelighederne, men Gang paa Gang er kommet til Staten med Anmodning om Hjælp over for den vanskelige Gældskrise. Naar man derfor ikke nu, da der dog er nogen Lysning at se i Forholdene, vil forsøge paa at tilrettelægge en saadan Situation, at man i kommende Tider bedre kan imødegaa disse Vanskeligheder, end man kan nu, saa har man ikke kendt sin Besørgelsestid, og saa har man ikke opfyldt de Forpligtelser, som utvivlsomt maa stilles til Rigsdagen. Ingen tør benægte, at vi i den kommende Tid vil være udsat for lignende Konjunktursvingninger, som vi nu har kendt i de sidste 20 Aar, og hvis man erkender det og erkender, at naar Konjunkturerne svinger nedad, vil Landbruget ikke selv kunne klare Vanskelighederne, saa maa man naa til den Betragtning, at man fra det offentliges Side ved Samarbejde med Landbruget maa søge at gennemføre Foranstaltninger, der dog i nogen Grad kan bidrage til at imødegaa Krisevanskeligheder af den Art, som vi nu har kendt i de sidste 5 Aar. Og man maa erkende, at disse sikrest og bedst imødegaas paa den Maade, at man træffer Foranstaltninger, hvorved det paalægges Landbrugerne i de gode Tider at indbetale til en fælles Krisekasse for derefter i de daarlige Tider med samme Ret og efter samme Regler at modtage Udbetalinger af denne, naar de ikke kan klare sig. Det vilde, som det ogsaa er fremhævet her af en af de ærede Ordførere, betyde, at man paa den Maade dels hjælper Landbruget i de vanskelige Tider, dels imødegaar den Gældsstigning, som ellers under Højkonjunkturerne sikkert vil blive Resultatet. Jeg beklager derfor, at man ikke har mere Interesse for Spørgsmaalet, end at man her pure gaar imod Forslaget eller i alt Fald afviser det, og at de to Partier kun tænker sig, at Spørgsmaalet maaske kunde henvises til Realkreditkommissionen. Jeg vil gerne heroverfor sige, at da det er et saa udpræget